

HAKE M ATTA
PARAS

K-18

Ethän välitä alkoholia alaikäiselle!

Miksi nuoret käyttävät alkoholia?

Vaikka nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt, 33 % yläkouluikäisistä nuorista käytti alkoholia vuonna 2023 (THL:n kouluterveyskysely). Nuoret kokevat jossain määrin sosiaalista painetta alkoholin käyttöön. Paine ei kuitenkaan synny niinkään muiden nuorten painostuksesta, vaan siitä, kuinka vahvasti nuori kokee selvänä ollessaan olevansa osa ryhmää, jossa on päihtyneitä nuoria. Joidenkin nuorten kohdalla alkoholin käytön aloittaminen on myös osa aikuistumista. Kaverit ja muu ympäristö voivat luoda nuorelle vääristyneen kokemuksen siitä, että hänellä tulisi olla tiettyjä kokemuksia, koska on tietyn ikäinen. Nuorelle tärkeää sosiaalista kuuluvuutta ja hyväksyntää haetaan joskus alkoholin kautta, erityisesti jos näitä kokemuksia ei saada muutoin arkielämässä.

Mistä nuoret saavat alkoholia?

Nuorille helpoin tapa saada alkoholia on pyytää täysi-ikäinen henkilö ostamaan sitä heille. Usein tämä täysi-ikäinen henkilö on kaveri, tuttu tai perheenjäsen. **Noin 90 % nuorten juomasta alkoholista tulee välittäjän kautta.** Taustalla on usein se että, unohdetaan tai aliarvioidaan alkoholin vaikutukset nuoren kehitykseen. Vanhemmat saattavat luulla, että kotona tarjottu alkoholi auttaa kontrolloimaan nuoren juomista, mutta tämä pikemminkin viestittää nuoren alkoholinkäytön olevan hyväksyttävää. **Vanhempien antama alkoholi ei rajoita nuoren juomista, vaan päinvastoin, se voi rohkaista juomaan enemmän myös muualla.** Tämä toimintatapa voi alentaa kynnystä juoda kavereiden kanssa ja lisätä riskijuomista. On tärkeää keskustella koko perheen, myös täysi-ikäisten nuorten, kanssa alaikäisille alkoholin välittämisen seurauksista terveydelle ja hyvinvoinnille.

Miksi alkoholi ei sovi nuorille?

Alkoholi vaikuttaa nuoren kehittyvään kehoon ja mieleen huomattavasti voimakkaammin kuin aikuisen, jättäen mahdollisesti pysyviä jälkiä erityisesti aivojen kehitykseen. Nuoret, joiden aivot ovat vielä herkässä kehitysvaiheessa, altistuvat alkoholin haitoille aikuisia merkittävästi enemmän. Alkoholin käyttö häiritsee aivojen kypsyminenprosessia, mikä voi johtaa pitkäaikaisiin haittoihin, kuten oppimisvaikeuksiin ja muistiongelmiiin. Kokemattomuuden vuoksi nuoret ovat myös suuremmissa vaaroissa kohdata vakavia seurauksia, kuten alkoholimyrkytyksen. **Mitä myöhemmin alkoholin käyttö aloitetaan, sitä pienempi on riski kehittää riippuvuutta ja muita alkoholiin liittyviä ongelmia.** Nuorten alkoholinkäyttö voi myös häiritä hormonitoimintaa, mikä vaikuttaa murrosiän kehitykseen ja seksuaaliterveyteen.

Lisäksi alkoholi lisää nuorten tapaturmariskiä, koska heidän aivojensa kehitys ja kontrollikyky ovat keskeneräisiä, mikä voi johtaa impulsiiviseen käyttäytymiseen. Lyhyellä tähtämellä alkoholin käyttö voi aiheuttaa onnettomuuksia ja väkivallan uhriksi joutumista, pitkällä tähtämellä se vaarantaa normaalin kehityksen. Erityisesti liikenteessä alkoholi heikentää nuorten ajokykyä, riippumatta ajoneuvon tyypistä, ja päihtyneenä ajaminen lisää merkittävästi onnettomuusvaaraa sekä itselle että muille. Lisäksi rattijuopumus voi vaikuttaa nuoren tulevaisuuteen, esimerkiksi opiskelumahdollisuuksiin ja työnsaantiin, sillä se on rikos.

Alkoholin välittäminen alaikäiselle on Suomessa laissa kielletty ja rangaistava teko. Jopa yritys välittää alkoholia alaikäiselle on rangaistava. Alkoholilain tarkoitus on suojata kehittyvän lapsen ja nuoren terveyttä.

Hakematta paras on EHYT ry:n kampanja, jonka tavoitteena on ehkäistä alaikäisten alkoholinkäyttöä ja puuttua alkoholin välittämiseen nuorille.

Koulujen ja oppilaitosten päättäjäisiä vietetään touko-kesäkuun vaihteessa. Päättäjäisviikonloppua juhlistetaan edelleen myös alkoholin voimin. Alkoholin ei pitäisi kuulua alaikäisten nuorten elämään. Hakematta paras -kampanjan sanoma on suunnattu erityisesti alaikäisten lasten ja nuorten huoltajille sekä nuoren lähipiiriin kuuluville täysi-ikäisille kavereille, sisaruksille ja muulle täysi-ikäiselle lähipiirille. Hakematta paras -kampanja muistuttaa, ettei alkoholia tai muitakaan päihteitä pidä välittää alaikäisille. Tavoitteena on lisätä keskustelua alkoholin välittämisen vaikutuksista nuorten elämään, tarjota vanhemmille ja nuorten kanssa työskenteleville tietoa aiheesta.

Kampanjan viesti on suunnattu vanhemmille, täysi-ikäisille sisaruksille ja kavereille sekä kaikille aikuisille, jotka ovat nuoren elämässä läsnä.

Osallistu ja vaikuta!

Kutsumme sinut mukaan Hakematta paras -kampanjaan. Yhdessä voimme vaikuttaa ja luoda ympäristön, jossa nuoret voivat kasvaa ja kehittyä turvallisesti ilman alkoholin tuomia riskejä. Osallistumalla kampanjaan annat panoksesi tärkeään työhön nuorten hyvinvoinnin eteen.

Osallistu kampanjaan julkaisemalla sosiaalisen median kanavissa, jakamalla kampanjan materiaalia tai välittämällä tietoa omalla paikkakunnallasi.

Voit ladata verkkosivuilta mm.

- Julisteita
- Somekuvia

EHYTin aluetyöntekijöiltä voi pyytää:

- Wilma-viestipohjan
- Sometekstejä
- Mielopidekirjoituspohjia

Käy kampanjan verkkosivuilla saadaksesi aineistoja sekä lisätietoa. ehyt.fi/hakemattaparas

